

Teréz anya Budapesten

Alig egy napot töltött itt Lékai László bíboros meghívására, mégis mindenki úgy érezte: szent járt köztünk. Amerre ment, egymást taposták az emberek, hogy közelről láthassák, megszólíthassák, megérinthessék. Öreganyó és kisgyermek egyszerre. Tisztaságát, egyszerűségét nem kezdi ki semmilyen rajongás vagy ünneplés. Istenhite gyermeki, döntései azonban fejedelmien határozottak. Ahol megszólal, egyszerű, tiszta, kemény szavakkal, ott refrénszerűen ismételteti életművének irányító eszméit. A Nobel-díj dicsfénye nem látszik rajta – megjelenik viszont előttünk az a sokezernyi haldokló, aki gondoskodása során megbékélve hal meg; és az a még több ezer éhező, akinek kenyeret és szeretetet adnak.

Rómából érkezett, 28 nővérük ünnepélyes szerzetesi fogadalomtételéről. Szerzete – a Szeretet Misszionáriusai – 75 országban működik, 313 házban. A rendtagok száma jelenleg 2500, és 400 novíciájuk készül a szerzetesi életre. Eleinte minden jelölt Kalkuttában végezte a novíciátust, azóta több országban nyitottak növendéknevelő házat, így – többek között – Jugoszláviában és Lengyelországban is.

Belépéskor a jelöltek megismerkednek a szerzet munkájával és szellemével, s őket is megismerik az előjárók és a többi szerzetesek. Ezt az időt két év novíciátus követi, majd egyszerű fogadalmat tesznek. Összesen kilenc év elteltével teszik le az ünnepélyes, örök fogadalmat.

A szerzetnek öt különböző ága van. Férfiak és nők is lehetnek tagjai, külön-külön közösségekben, és választhatnak tevékeny vagy szemlélődő életet. A tevékeny munkát végzők napi egy órát töltenek szentségimádással, illetve szemlélődéssel, és a nap többi részében dolgoznak. A szemlélődő ág tagjai viszont csak két órát dolgoznak, a nap további részét kontemplációval töltik. Ezek a csoportok egészen szoros kegyelmi kapcsolatban állnak egymással. Nemrég jött létre az ötödik ág, a papoké: még csak öt fölszentelt papjuk van. Magyarországról Rómát útba ejtve Teréz anya New Yorkba utazott, éppen egy ilyen papszentelésre.

Szép hasonlatával ez az öt ág Krisztus öt sebére emlékeztet. A két aktív ág: Krisztus kezei, hiszen ők a tevékeny szeretet munkásai. A szemlélődők: Krisztus lábai, hiszen ezen nyugszik egész életük. A papok pedig: Krisztus szíve, szeretetének közepe. A papok jelenlétéhez egyébként mindig ragaszkodtak, nem is csak a lelkivezetés miatt, hanem mert a szentmise áll belső életük középpontjában. Elmesélt erre egy szép példát. Etiópiában két egyházmegyéből elűzték a püspököket és papokat. Teréz anyáéknak ezen a vidéken is működik otthonuk, ezért megkérdezte az államelnököt, hogy őket is elküldi-e. Az elnök azt válaszolta: nem, mert munkájukra szükség van. Teréz anya viszont csak abban az esetben vállalta a munka folytatását, ha pap is maradhat velük, aki a szentmisét bemutatja. Erre megkapták az államelnök külön engedélyét.

Igen sok munkatársuk is van, akik személyes kapcsolatba kerülnek velük, akár munkájuk, akár imádságuk révén, kegyelmi összeköttetésben. Tehát olyanok, akik az imáikat ajánlják föl a rend egészéért, a betegekért, a haldoklókért, vagy egy-egy nővérért. Családok, akik az ő szellemükben próbálnak élni. Betegek, akik a szenvedéseiket ajánlják föl; orvosok, papok, fiatalok, akik önkéntes munkát végeznek: együtt alkotják Krisztus testét, az Egyházat.

Teréz anya négy feltételhez ragaszkodik új házak alapításakor: – legyen kápolnájuk, melyben ott őrizhetik az Oltáriszentséget, és legyen felhatalmazásuk arra, hogy kitehessék szentségimádásra, hiszen ez életük forrása; – hetente végezhessenek szentgyónást és vehessenek részt közös lelki beszélgetéseken; – naponta vehessenek részt szentmisén; – kapjanak engedélyt arra, hogy szükség esetén koldulhassanak.

Indiában 140 helyen dolgoznak. Nincs szerzetházuk szociális intézmény nélkül, hiszen nem önmagukért vannak, hanem a szegényekért és az elhagyottakért. Az első mindig az otthon fölépítése; s ennek mintegy kiegészítése és háttere a zárda, ahol laknak. Hogyan döntenek el, hol milyen munkát végeznek? Erre a kérdésre azt válaszolta, hogy mindig az adott hely szükségleteihez igazodnak. Eleinte úgy gondolták, hogy csak a harmadik világ országaiban van szükség rájuk, ahol az abszolút nyomor sújtja az embereket. Aztán fölfedezték, hogy a második, sőt az első világban mennyi a szegény és az elhagyott. Itt sokaknak a magány jelenti a szegénységet. A magány, amely részben alkoholizmusba, részben öngyilkosságba viszi az embereket. A Szeretet Misszionáriusainak az Egyesült Államokban már 16 otthonuk működik. Pár évvel ezelőtt Londonban nyitottak házat a hajléktalanok és éhezők számára. Jelenleg 140 meghívás, kérelem várja őket új otthon alapítására.

150 ezer leprást ápolnak és gyógyítanak szerte a világon. A mai gyógyszerekkel hat hónap alatt gyógyul ez a betegség. Tizenegy rehabilitációs házuk van a betegek utógondozására. A legújabb otthonuk az AIDS-betegek gyógyítására alakult. Ezeket a szerencsétleneket a családjuk kiközösíti, az orvosok megtagadják az ápolásukat. Eddig Amerikában fordult elő a legtöbb ilyen betegség. Teréz anyáék nenány hónappal ezelőtt nyitották meg a házukat New Yorkban AIDS-betegek ápolására.

Következtesen elutasítják, hogy kórházban végezzenek ápolónői munkát, hiszen elsősorban nem gyógyító tevékenységet folytatnak, hanem emberi gondoskodást és gyöngédséget adnak a rászorulóknak. Tehát, mint Teréz anya mondja, egyszerűen „otthonokat” hoznak létre, ahol az elhagyottak és a haldoklók békében halhatnak meg. Valaki megkérdezte tőle, hogy mi lesz, ha már nem lesz több szegény, akit gondozzanak. „Akkor munkanélküli leszek, de ettől sajnos egyelőre nem kell félnem” – válaszolta. Az alábbiakban Budapesten elmondott szavaiból idézünk.

*

Szomjazom (Az Iskolanővérekhez)

Nagyon hálás és boldog vagyok, hogy veletek lehetek, mert megtapasztaltam azt az örömet, amellyel fogadtatok, és azt, hogy Jézussal magával találkozhatom itt, hiszen Ő a középpontja az életünknek. Szerzetesközösségünk mindennap végez adorációt. Munkánkban a szegények legszegényebbjét, Jézust szolgáljuk. Nagyon remélem, hogy nővéreink egy napon ebben a szép országban is letelepedhetnek, és a jelenlévők közül is akadnak majd olyanok, akik csatlakoznak hozzánk, hogy a szegények legszegényebbjeit szolgálják. Egyszerűen megpróbálunk úgy élni, ahogyan Jézus tanította nekünk. Nem teszünk mást, mint Jézus szavát követjük: enni adunk az éhezőnek, felöltöztetjük a ruhátlant és befogadjuk az otthontalant, hogy békében halhasson meg. Isten sok csodálatos hivatással áldott meg bennünket. Megmutatta, hogy nagysága a mi semmiségünkön keresztül is megnyilvánulhat. Szerzetesközösségünk minden tagja arra törekszik, hogy Jézusnak a szeretet és a lelkek iránti szomjúságát enyhítse. Ezért örülök annyira ennek a keresztnek és rajta a feliratnak: „Szomjazom”. A kápolnánkban is van egy ilyen kereszt, rajta ugyanezzel a szóval. Imádkozni fogok értetek, hogy szeressétek egymást, és növekedjétek életszentségben.

Isten gyöngédsége (Válaszok a fiatalok kérdéseire)

- Mit vár ettől a látogatástól?
- Hogy Jézus sokatokat meghív arra, hogy az életeteket Istennek áldozzatok.
- És mit vár a magyar fiataloktól?
- Hogy azzá legyetek, amivé teremtett az Úristen benneteket: szeretni és szeretetet adni. Isten ma a fiatalokon keresztül akarja szeretni a világot, a nagylelkűségükön, nagy szeretetükön keresztül, amelyet meg tudnak osztani egymással.
- Vannak-e magyarok a szerzetében Indiában vagy máshol?
- Még nincsenek, de remélem, hogy hamarosan lesznek. Itt a közelben, Varsóban, van noviciátusunk, ahol sok fiatal nővérünk és munkatársunk végez gyönyörű munkát. India túl messze volna, de Lengyelország szép ország és közel van . . .
- Hogyan lehet valaki Magyarországról a szerzet tagja?
- Azt gondolom, hogy ennek semmilyen nehézsége nincs: Jézus megszólítja a szívében és az illető igent mond rá. A szeretetnek ez az aktusa Jézus és közötté a válasz arra a szép hivatásra, amely a Szeretet Misszionáriusaié. Mi arra lettünk kiválasztva és küldve, hogy a mai világban Isten szeretete és gyöngédsége legyünk. Számunkra a szegénység a szabadságunk és az erőnk. Meg kell tanulnunk, hogy mi az igazi szegénység és kik a szegények, hiszen hozzájuk küld bennünket az Isten.
- Mi történik azokkal, akiket meg tudnak menteni?
- A legnagyobb segítség az, hogy otthonainkban Istennel megbékélve halhatnak meg. Másokat meggyógyítunk, rehabilitálunk.
- Sok gyermek is van köztük?
- Igen. Gyermekek ezreire viselünk gondot. Különösen azokra, akiknek senkijük semmijük sincsen. Az abortusz ellen adoptációval küzdünk. Gyermekünk ezreit fogadják örökbe Olaszországban, Belgiumban, Franciaországban és másutt olyan szülők, akiknek nincs gyermekük. Befogadják őket és szerető anyjukká- apjukká lesznek.
- Miért nem fogad el adományokat, például jól felszerelt kórházat, miért csak kis, nem túl jó állapotban levő otthonokat?
- Mi a szegények közül is a legszegényebbekkel foglalkozunk. Olyan helyet kell készítenünk a számukra, ahol otthon érzik magukat. Nem vihetjük be őket valami előkelő helyre – elvesznének ott. A szegénységet választjuk. Olyanok akarunk lenni, mint Jézus, aki gazdag volt, de szegény lett, hogy szerethessen bennünket. Ezért van egy negyedik szerzetesi fogadalmunk is a tisztaság, a szegénység és az engedelmisség mellett: a szegények legszegényebbjeinek teljes szívé, szabad szolgálata. E fogadalom által egészen az isteni gondviselésre bizzuk magunkat. Emberek ezreit etetjük, ruházuk, gyógyítjuk, és eddig még senkit sem kellett elküldenünk azért, mert nem volt élelmünk, ruhánk vagy gyógyszerünk. Olyanok vagyunk, mint Isten virágai és madarai: Isten gondoskodik rólunk.
- Elmondok egy szép példát Isten gyöngéd gondoskodásáról. Egy férfi jött hozzánk egyszer azzal, hogy egyetlen gyermeke haldoklik, és az orvos olyan gyógyszert írt föl neki, amelyik Indiában nem kapható, Angliából kellene beszerezni. (Az indiai kormány fölhatalmazást adott nekem arra, hogy bárhonnan hozhatok gyógyszereket.) Amint beszélgettünk, megjelent valaki egy kosár gyógyszerrel. És éppen a tetején volt az, amelyikre szükségünk volt. Ha belül lett volna a többi között, akkor nem is vettem volna észre. Megálltam a kosár fölött és a földkerekség sok millió gyermekére gondoltam. Ez Isten gyöngéd szeretete a gyermekek iránt Kalkutta nyomornegyedeiben. És mindennap így élünk. Kilencezer embert táplálunk naponta, és sohasem kellett azt mondanunk, hogy nincs ennivalónk. Elgondolhatjátok, mit jelent ennyi emberre főzni . . . De mindig van elég ennivalónk. Ez Isten szeretetének gyöngédsége. Mindig tudnunk kell, hogy nagyon értékesek vagyunk Istennek, és szeret bennünket.

Jézus azért jött el, hogy a maga emberi szeretetével elmondja és megtanítsa ezt nekünk.

Elmondok egy másik szép példát két fiatalról. Egy nap megjelentek nálam egy rákás pénzzel. Megkérdeztem őket, honnan van ennyi pénzük. Azt mondták: „Két nappal ezelőtt házasodtunk össze, és az esküvő előtt elhatároztuk, hogy nem csináltatunk esküvői ruhát, s nem rendezünk lakodalmat sem.” Egy hindu családnak ez óriási áldozat. „Miért csinálták ezt?” – kérdeztem. Azt válaszolták: „Mi annyira szeretjük egymást, hogy szeretnénk megosztani a szeretetünk örömét azokkal, akiket Ön szolgál.” Csodálatos dolog megtapasztalni a szeretet örömét. A szeretet azt jelenti, hogy megosztjuk, amink van. És addig adunk, amíg az szinte fáj.

Betegeket, haldoklókat gondozunk és bárkit, akinek senkije nincsen, aki felesleges, akit nem szeretnek, akiről nem gondoskodnak. Gondozzuk őket, hiszen bennük Jézus jár álruhában. Hogy könnyűvé tegye egymás iránti szeretetünket, Jézus azt mondta, hogy amit egynek a legkisebbek közül teszünk, neki tesszük. Éhes voltam és ennem adtak, ruhátlan voltam és felruháztak, otthontalan voltam és befogadtak. Ez tesz bennünket szemlélődővé a világ szívében. Szabályzatunkban benne van, hogy közösségünknek mélységesen szemlélődőnek, eukarisztikusnak és örömtől átjártnak kell lennie. Életünk összefonódik az Eukarisztiával. A napot szentmisével, szentáldozással kezdjük, és imádsággal fejezzük be. Naponta egyórás szentségimádást tartunk. – Imádkoztatok értünk, hogy ne rontsuk el Isten művét. És imádkoztatok a szegényeinkért. Sok-sok ember hal meg óriási szenvedéssel, mégis gyönyörűen. 1952 óta 49 ezer embert szedtünk föl az utcáról, s közülük 23 ezren Istennel megbékélve haltak meg. Amikor a Szentatya Indiában járt, Kalkuttába is ellátogatott. Egyenesen a haldoklókhöz jött, mindegyiküket megáldotta, néhányukat meg is etette. Mindannyian nagyon boldogok voltak.

Ismeritek országotok szegényeit? (A hívekkel találkozáskor)

Régóta imádkozom azért, hogy eljöhessek Magyarországra, mert hallottam, hogy szeretitek Szűz Máriát. A Boldogasszony nekünk különösen kedves, mert ő a mi örömmünk oka. Jézus azért jött el a világra, hogy elmondja: Isten szeret bennünket. Ha szenvedtek, fájdalmatok van, gondoljatok Isten szeretetére. Legyetek hálásak Istennek. Jézus úgy tette könnyűvé számunkra az egymás iránti szeretetet, hogy azt mondta, úgy szeressétek egymást, ahogyan én szeretlek titeket. Ha egy kisgyermeket befogadtok az én nevemben, engem fogadtok be. Ha egy pohár vizet adtok valakinek, nekem adjátok. Emlékeztek Szent Erzsébet történetére, hogyan fektette a leprás beteget férje ágyába? És ugye tudjátok a legenda végét, hogy amikor férje hazatért, Jézust találta az ágyban. Bármit tesztek egymásért, Istennek teszitek.

Az öregek gondozásával Kalkuttában Foucauld atya kis nővérei foglalkoznak. Mi elsősorban a betegekről és a haldoklókról gondoskodunk, azokról, akiknek senkijük nincs, akiket nem szeret senki. Otthonainkba visszük őket, hogy szeretetben halhassanak meg. Különös gondunk van a leprásokra, mert Jézus megkülönböztetett szeretettel bánt velük. Az indiai kormány adott nekünk földet, ahol rehabilitálhatjuk őket, ahol érezhetik, hogy szeretik őket.

A szeretet művei a béke művei. Hol kezdődik a szeretet? A családjában. Hogyan kezdődik? A közös imádsággal. Az a család, amelyik együtt imádkozik, együtt is marad. És ha együtt maradtok, akkor úgy fogjátok szeretni egymást, ahogyan Jézus szeret titeket. Ti is imádkoztatok értünk, hogy egyre nagyobb szeretettel folytathassuk Isten művét. Sok nővérünk van a legkülönbözőbb nemzetekből. Nővértársaimmal

együtt azért imádkozunk, hogy legyen sok hívás Magyarországról is. Mindig azt mondjuk az Úristennek, hogy sok szárink van még . . .

Úgy remélem, hogy ebben a gyönyörű városban senki sem érzi magát fölöslegesnek, elhagyottnak. Ismeritek-e hazátok szegényeit? Meg kell ismernetek őket. Meg kell találnotok a családjaitokban élő szegényeket, akiknek szükségük van a szeretetre és a gondoskodásra, talán csak egyetlen kis mosolyra. Itt kezdődik a szeretet.

Szerzetes testvéreink azon fáradoznak, hogy minden ember úgy érezze, szükség van reá. Hogy erre a munkára képesek legyünk, mélységes szeretetnek kell bennünk lennie az Oltáriszentség iránt. Ezért végzünk naponta egyórás szentségimádást. Jézus nélkül semmit sem tudunk tenni. Imádkozni fogok értetek, hogy Isten megjelenjen a családotokban, és meghívja fiaitokat, leányaitokat, hogy szolgálatára szenteljék magukat. Növekedjétek életszentségben és egymás iránti szeretetben. Imádkozom azért, hogy ez megvalósuljon bennetek. Ti is imádkozzatok értem, hogy Isten szeretetét szolgálhassam.

Alázatosak, mint Mária és szentek, mint Jézus (A papnövendékeknek)

Kérjük a Boldogságos Szűz Máriát, segítsen bennünket, hogy szívünk az övéhez hasonlóan szép, szegény és szeplőtelen legyen, telve szeretettel és alázattal. Hogy mi is befogadhassuk és megtarthassuk Jézust a szívünkben. Hogy úgy szeressük Jézust, mint Mária, és meglássuk őt a szegények álruhájában. Azt olvassuk az evangéliumban, Jézus mondta: Én választottalak titeket, az enyéim vagytok. Izaiás is mond valami nagyon szépet erről: A neveden szólítottalak, az enyém vagy. A víz nem borít el, a tűz nem éget meg. Drága vagy nekem és szeretlek. A hivatásunk az, hogy egészen megadjuk magunkat Jézusnak. Különösen érvényes ez a ti számotokra, akiket kiválasztott, hogy papjai legyetek. Milyen szentté kell válnotok, hogy elfoglalhassátok az ő helyét, és képviselhessétek őt a világban! Milyen tiszta és szent szívűnek kell lennetek, hogy méltóképpen mondhassátok Jézus szavait: „Ez az én testem”! És milyen szentnek kell lennetek ahhoz, hogy elvehessétek egy bűnös bűneit! Mert bűnnel telve megyünk el gyönni, és bűn nélkül távozzunk a gyóntatószékből.

Hogy egészen Jézuséi lehessünk, ahhoz mélységesen kell imádkoznunk és áldozatkésznek kell lennünk. Az imádság gyümölcse: hitünk elmélyülése. A hit gyümölcse: a szeretet. A szeretet gyümölcse pedig: a szolgálat.

Isten csodálatos ajándéka számotokra, hogy a papjai lehettek. Mert ti vihetitek el Jézust az emberek szívébe. Sok országban látjuk, mennyire hiányoznak a papok, akik elvihetnék Isten szavát az emberek közé. Addig nem értettem meg, milyen nagy dolog a papság, amíg Jemenben nem jártam, ahol 600 éven keresztül nem volt pap és templom. Amikor a jemeni elnök megkért arra, hogy küldjek oda nővéreket, azt válaszoltam, csak azzal a feltétellel, ha papot is vihetnek magukkal. Az elnök beleegyezett. És abban a pillanatban, ahogy egy pap beléphetett Jemen földjére, ott volt az oltár, ott volt a tabernákulum, ott volt Jézus.

Jézus igazi nagysága és alázata abban áll, hogy készségesen rábízta magát papjaira, hogy általuk legyen köztünk jelen. Újra és újra megtapasztalom, hogyan változnak meg az emberek, ha egy szentéletű pap kerül közéjük. Nagyon sokat és sokszor imádkozom a papokért. Ezért kértem a szinoduson a Szentatyától: adjatok nekünk szent papokat, és akkor mi is tudunk szent szerzeteseket adni. Mert a pap életszentsége Jézus eleven jelenlétét hordozza. Amikor a keresztre nézünk, tudjuk, mennyire szeretett bennünket. És ha a tabernákulumra nézünk, tudjuk, *most* mennyire szeret bennünket.

Isten csodálatos adománya számunkra a szentsegimadás Emlékszem az elhunyt Sheen amerikai puspok szavaira, aki egyszer azt mondta nekem, hogy folszentelelestele-tol kezdve soha nem mulasztotta el a napi adoraciot A saját kongregacionkban is megtapasztaltam ennek erejét Valaha úgy kezdtük, hogy hetente egyszer vegeztünk adoraciot – aztán 1973-tól naponta. És azóta azt kell tapasztalnom, hogy Jézus iránti szeretetünk sokkal bensősegeesebbe, egymás iránti szeretetünk sokkal megertőbbe, a szegények iránti szeretetünk sokkal együtterzőbbé vált, hivatásaink száma pedig megduplázódott

Kongregacionk célja, hogy egyesüljünk Jézusnak a kereszten átelt szomjuságával a lelkek iránt. A szegények legszegényebbjének megváltásán és megszentelésén dolgozunk. A három szerzetesi fogadalom mellett egy negyediket is teszünk szabadon és teljes szívvel a legszegényebbeknek szenteljük magunkat. E fogadalom által egészen az isteni gondviselésre hagyatkozunk. Ez Isten ajándéka kongregacionk számára. Így váltunk képesek arra, hogy osztatlan szeretettel szeressük Krisztust a tisztaság által, a szegénység szabadságában, az egészen megadó engedelmesseggel, egész szívvel, szabad szolgálatunkat adva a szegények legszegényebbjének.

Imádkozni fogok értetek, hogy ti is egészen Jézusnak adjátok magatokat, Szűz Mária segítségével. Legvétek alázatosak, mint Mária és szentek, mint Jézus. Ti is imádkoztatok értünk, hogy ne rontsuk Isten művét, amit nagy szeretettel és alázattal próbálunk végezni. Imádkoztatok a szegényeinkért is. A szegények csodálatos emberek. Jézust találjuk meg az alarcuk mögött. Ezért érzem úgy, hogy ha igazán szoros kapcsolatban vagyunk velük, akkor valóban szemlélődök vagyunk a világ szívében.

Imádkozom értetek, hogy maradjatok hűsek Isten szeretetében.
Isten adjon benneteket

L L

A VIGILIA BESZÉLGETÉSE

Frenkl Róberttel

Dr. Frenkl Róbert, a Testnevelési Főiskola tanszékvezető egyetemi tanára, az orvostudomány és a sport kapcsolatának tudós ismerője az evangélikus egyház nevelte. Felig-meddig az evangélikus egyház – teszi hozzá, hiszen a család, az iskola és a sport is formálta egyenlőséget. Elemi iskoláit a Deák tereken végezte, a nyolc gimnáziumot – az 1952-ben megszüntetett híres iskola utolsó, érettségiző évfolyamának tagjaként – a farsangi evangélikus gimnáziumban. Hatesztendőskorától járt gyermekbibliákora a Deák tere, azóta aktív egyháztag, szerényebb megszokásokkal.

– Azt mondhatni tehát, hogy egyháza mellett a Biblia vezerte, életreszólan?

– Ifjúságom idején, 1940 és 1957 között, meghatározó volt számomra a Bibliaismeret, mennyiségi és minőségi értelemben is. Rendszeresen olvastam – ma kevesebb intenzíven teszem –, és mint ifjúsági vezető, magyaráznom is tudni kellett. Felejteth-